

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ד, 2024
מספר השאלון: 011231
שם התלמיד/ה: _____

עברית: לשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

עברית: לשון – שאלון מותאם

א. משך הבחינה: שעתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א – שם המספר – 20 נקודות

פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמ' 4–5).

ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

הנחיות מיוחדות למועד זה: שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

פרק ב: תחביר – בפרק זה חמש שאלות, 2–6 (לכל שאלה – 20 נקודות).

פרק ג: מערכת הצורות – בפרק זה חמש שאלות, 7–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).

תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק לא יעלה על

80 נקודות.

בהצלחה!

השאלות

פרק א: שם המספר – חובה (20 נקודות)

ענו על שאלה 1.

1. (20 נקודות)

במשפטים שלפניכם הקיפו את הצורות הנכונות של שם המספר מבין האפשרויות הנתונות.

- בחמישה / חמישי בדצמבר מציינים בעולם את "יום המתנדב הבין-לאומי".
- לפי הנתונים שאספה עמותת "רוח טובה" לעידוד התנדבות בישראל, התנדבו השנה כחמישה עשר אלף / חמש עשרה אלף מתנדבים מכל הארץ. אחד / אחת המיזמים החברתיים הבולטים של העמותה הוא "יום המעשים הטובים", ובשנה שעברה התקיים המיזם בפעם השבע עשרה / שבעה עשר.
- עמותת מתנדבים אחרת הוקמה בשנת אלפיים עשרים ואחד / אלפיים עשרים ואחת עם פרוץ משבר הקורונה, ובמהלך שלוש / שלושת שנות קיומה היא פעלה בחמישים וארבע / חמישים וארבעה ערים ויישובים ברחבי הארץ.
- בסקר שנערך עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר נמצא כי ארבעים ושלושה / ארבעים ושלוש אחוזים מבני 18–34 שהשתתפו בסקר, התנדבו בזמן המלחמה. ארבעה / ארבעת תחומי ההתנדבות העיקריים היו איסוף מזון, גיוס תרומות, הסעות והסברה ברשתות החברתיות. שיעור המתנדבים באיסוף מזון היה גבוה פי שלושה / שלוש משיעור המתנדבים בפעילויות הסברה ברשתות החברתיות.

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.

בחרו בפרק שלמדתם: בפרק ב – תחביר או בפרק ג – מערכת הצורות.

בפרק שבחרתם ענו על השאלות לפי ההוראות.

ציינו את שם הפרק שבחרתם: _____

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 2–6 (לכל שאלה – 20 נקודות).

תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

שימו לב: תוכלו להיעזר בדף העזר (עמ' 4–5).

2. (20 נקודות)

לפניכם שלושה משפטים.

- (1) בתקופת הקורונה המגבלות על ההתקהלות היו מחמירות מאוד, אך הציבור הישראלי עמד בהן. _____
- (2) בסוף המאה התשע עשרה נוספה למושג "סולידריות" משמעות פוליטית בעקבות התארגנויות של עובדים נגד מעסיקים בנוגע לזכויותיהם. _____
- (3) יש דברים רבים שאנחנו יכולים לעשות לשימור העשייה החברתית גם ביום שאחרי המלחמה. _____

א. ציינו ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

- אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית / הפסוקיות שבו וכתבו מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.
- אם המשפט הוא משפט איחוי (מאוחד/מחובר), תחמו את איבריו.

ב. המירו את משפט (2) במשפט מורכב בעל פסוקית זמן.

ג. ציינו את התפקידים התחביריים של המילים המסומנות בקו במשפטים.

משפט (1) על ההתקהלות: _____

משפט (2) למושג: _____

משפט (3) לשימור: _____

3. (20 נקודות)

א. לפניכם משפט פשוט שהחלקים התחביריים בו נתחמו.

ציינו מעל כל חלק תחבירי את התפקיד התחבירי שלו.

[בעקבות האירועים] [תזדקק] [החברה] [הישראלית] [לריפוי] [רחב היקף].

(בשאלון כל חלק תחום במסגרת; כאן המסגרות מסומנות בסוגריים מרובעים, ומסגרת פנימית מסמנת חלק שבתוך חלק.)

ב. לפניכם שני משפטים מורכבים שהפסוקיות בהם נתחמו.

ציינו מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.

(1) [כדי שתתקיים סולידריות], חשוב [שיישמר האמון בין החברים בקבוצה].

(2) [מי שמצטרף לארגוני התנדבות], נחשף ליצירתיות ולרוח האנושית [הבאות לידי ביטוי בארגונים אלה].

(בשאלון הפסוקיות תחומות במסגרות; כאן – בסוגריים מרובעים.)

4. (20 נקודות)

א. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש הסגר.

(1) סולידריות היא תחושת שייכות של אדם למעגל חברתי, לפי הסוציולוג אמיל דורקהיים.

(2) ודאי יש דברים שאנחנו כחברה יכולים לעשות לשימור העשייה החברתית המשותפת.

• בכל אחד מן המשפטים מתחו קו מתחת להסגר.

• הסבירו את תרומתו של ההסגר בכל משפט.

משפט (1): _____

משפט (2): _____

ב. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה.

(1) המושגים: אמון, אכפתיות ואחוזה קשורים קשר ישיר בסולידריות.

(2) היום, בתקופה הקשה של מלחמת אוקטובר 2023, נדמה שאמון הציבור נתון לחברה הישראלית.

השלימו את הטבלה שלפניכם – העתיקו מכל משפט את התמורה ואת המילה שהיא ממירה, וציינו את התפקיד התחבירי של המילה שהתמורה ממירה.

משפט (1)	התמורה	המילה שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה שהתמורה ממירה
משפט (2)			

5. (20 נקודות)

א. לפניכם משפט מורכב.

פעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" שנחשפו לבקשות סיוע של משפחות נזקקות, הקימו מערך סיוע שיספק מענה מהיר למשפחות.

(1) פרקו את המשפט הנתון לשלושה משפטים פשוטים.

- _____ •
- _____ •
- _____ •

(2) המירו את המשפט הנתון במשפט מורכב בעל פסוקית סיבה.

ב. לפניכם קטע ובו ארבע מילים מודגשות. ציינו מעל כל מילה מודגשת את חלק הדיבור שלה.

על פי סקר, שיעור המתנדבים בקרב הציבור מתחילת המלחמה הוא כמעט חמישים אחוז. שיעור התנדבות זה הוא נתון מרשים מאוד, בייחוד כעת, כאשר יש מאות אלפי מפונים ואלפי אזרחים מגויסים. נתון זה מלמד על הסולידריות בחברה הישראלית ועל החוסן שלה.

6. (20 נקודות)

א. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "יש" מסומנת בקו.

(1) כדי לענות על שאלה זו יש להתייחס למושג "אמון".

(2) בחברה כזאת יש שיעור גבוה של התנדבות.

כתבו את המשמעות של המילה "יש" בכל אחד מן המשפטים.

המשמעות של "יש" במשפט (1): _____

המשמעות של "יש" במשפט (2): _____

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובהם מילים המסומנות בקו.

- (1) אין טובה גדולה יותר מהגשת עזרה לאחיד.
 - (2) סולידריות לא פורמלית אינה מפורח צו או חוק.
 - (3) הסולידריות היא רבת כוח, והיא מתגברת במיוחד בשעות משבר.
- כתבו מעל כל מילה המסומנת בקו את התפקיד התחבירי שלה.

ג. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש חלק כולל.

- (1) בחברה סולידרית יש התנדבות רבה, מתן עזרה ותמיכה רחבה.
 - (2) כל אחד מן החברים בקבוצה פועל ממניעים כנים של דאגה לזולת ולא מסיבות אישיות.
- מתחו קו מתחת לחלק הכולל בכל משפט.
 - השלימו את הטבלה שלפניכם – ציינו את התפקיד התחבירי של החלק הכולל בכל משפט ואת הקשר הלוגי שבחלק הכולל.

התפקיד התחבירי של החלק הכולל	הקשר הלוגי בחלק הכולל
משפט (1)	
משפט (2)	

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 7-11 (לכל שאלה – 20 נקודות).

תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

שימו לב: תוכלו להיעזר בדף העזר (עמ' 4-5).

7. (20 נקודות)

לפניכם טבלה ובה שבעה משפטים שבכל משפט מודגש פועל.

השלימו את הטבלה – ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
במדעי החברה הִתְעוֹרָר עניין במושג סולידריות.		
סולידריות היא רכיב חיוני בקבוצות שִׁמְעָנִינֹת (מעוניינות) ליצור בתוֹכָן לכידות.		
הסולידריות פְּרוּכָה במחיר מסוים.		
קבוצת מכבי תל אביב החליטה לְהִמִּיר את תלבושתה הכחולה־לבנה בתלבושת צהובה.		
זאת הפגנה של סולידריות גם אם אין בכוחה לְהוֹעִיל כלל.		
הסולידריות מתבטאת בפעולות שאדם נוקט למען ציבור שהוא רואה את עצמו מְשִׁיךְ (משתייך) אליו.		
בזכות ההתנדבות זָכְתָה הקבוצה בתחושת משמעות.		

8. (20 נקודות)

א. לפניכם ארבעה פעלים.

נִכְוָנִים, מְכִינִים, מְכַנִּים, מְכַוְּנִים

(1) הקיפו את הפועל היוצא דופן מבחינת השורש שלו, וכתבו מעליו את שורשו.

(2) בטבלה שלפניכם, מיינו את ארבעת הפעלים לפי הבניין.

נפעל	פיעל	הפעיל

ב. לפניכם קטע ובו מילים מודגשות.

ההתנדבות של הציבור בתקופת המלחמה הייתה תְּגוּבָה על מצב חירום. התנדבות זו בדרך כלל גוֹבָה מחיר מן הפרט, ומידת ההקרבה של הציבור בתקופה זו גְּבוּהָה יותר מבזמנים רגילים. כתבו את השורש של כל מילה המודגשת בקטע, והקיפו מבין האפשרויות שם פועל מאותו השורש שלה.

תְּגוּבָה: השורש _____, שם פועל מאותו השורש לְגַבּוֹת, לְהִגִּיב, לְגַבֵּה (לגבוה).
גוֹבָה: השורש _____, שם פועל מאותו השורש לְגַבּוֹת, לְהִגִּיב, לְגַבֵּה (לגבוה).
גְּבוּהָה: השורש _____, שם פועל מאותו השורש לְגַבּוֹת, לְהִגִּיב, לְגַבֵּה (לגבוה).

- ג. לפניכם משפט, ובו ארבע מילים מוגדלות שבכל אחת מהן מודגש הצורן הסופי.
- קבוצת מכבי תל אביב המירה את תלבושתה הכחולה-לבנה בתלבושת צהובה.
- (1) מהו סוג הצורן הסופי המשותף לארבע מילים אלה?
הקיפו את התשובה הנכונה. צורן גזירה / צורן נטייה
- (2) מבין ארבע המילים העתיקו את המילה שהצורן הסופי בה יוצא דופן מבחינת המשמעות שלו.
- _____
- (3) ציינו את המשמעות של הצורן הסופי היוצא דופן. _____
- (4) ציינו את המשמעות המשותפת לצורן הסופי שבשלוש המילים האחרות. _____

9. (20 נקודות)

- א. לפניכם קטע ובו צורות בינוני מודגשות.
- על פי סקר, שיעור המתנדבים בקרב הציבור מתחילת המלחמה הוא כמעט חמישים אחוז. שיעור התנדבות זה הוא נתון מְרָשִׁים מאוד, בייחוד כעת, כאשר יש מאות אלפי מְפָנִים (מפונים) ואלפי אזרחים מגויסים, והוא מְלִמֵד על הסולידריות בחברה הישראלית ועל החוסן שלה.
- (1) ציינו מעל כל אחת מצורות הבינוני המודגשות, את חלק הדיבור שלה.
- (2) לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת צורת בינוני.
- ציינו ליד כל משפט את השורש של צורת הבינוני המודגשת בו.
- שיעור התנדבות של כמעט חמישים אחוז הוא נתון מְרָשִׁים. _____
 - ההורים מְרָשִׁים לילדיהם לצאת לפעילויות התנדבות שונות. _____
- ב. לפניכם משפטים וצירופים, ובהם שמות פעולה מודגשים.
- ציינו מעל כל שם פעולה מודגש את הבניין שלו.
- סולידריות היא סוג של התארגנות אנושית שבה החברים אחראים על אֶרְגוֹן הפעילויות.
 - התבוננות בשלושה מושגים תעמיק את הבנת המושג סולידריות.
 - פְּנִיָּה (כוונת) העמותה
 - הֶסְדֵּר זמני

10. (20 נקודות)

א. לפניכם קטע שחסרים בו פעלים. כתבו בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

באופן טבעי כמעט כל אחד מאיתנו _____ (ח-ו-ש) עצבות בתקופה של אירועים מסוימים, כמו מלחמה או מגפה עולמית.

הינה כמה דרכים שנועדו _____ (ח-ז-ק) את החוסן הנפשי שלנו.

ראשית, _____ (ש-א-ר) פעילים! כשמצב הרוח ירוד, חשוב מאוד _____ (ז-ו-ז). על פי מחקרים, צמצום התנועה _____ (ח-מ-ר) את מצב הרוח השלילי.

שנית, אל תתבודדו! לעיתים הכאב _____ (י-ו-ב-ל) אותנו להתבודדות ולהתרחקות. היפגשו עם חברים, ואל _____ (ס-פ-ק) רק בקשרים ישנים, _____ (צ-ר-ף) לקבוצות חדשות.

ולסיום, גם אנשים בעלי חוסן נפשי גבוה _____ (ח-ו-י/ה) מצוקה. במקרה כזה חשוב _____ (פ-נ-י/ה) לאיש מקצוע.

ב. לפניכם קטע שחסרים בו שמות. כתבו בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

גילויי סולידריות מרגשים של יהודים ממקומות שונים בעולם הצליחו להפיג מעט את ה _____ (ח-ו-ש) הקשות שעוררו אירועי המלחמה. כך למשל לאחר יום־יומיים של מבוכה שמקורה בחוסר _____ (י-ד-ע) אמין על מה שקורה בשטח, החלה קהילת יהודי ארצות הברית להפגין סולידריות עם ישראל.

הסולידריות התבטאה בעצרות תמיכה רבות ובגיוס מהיר של _____ (ר-ו-ם) לישראל בסכום של כמיליארד דולר בחודש הראשון למלחמה.

ביטויי האהבה וההזדהות האלה משמשים _____ (י-ו-כ-ח) בלתי ניתנת לערעור לאחדותו של עם ישראל.

האם בעקבות הסולידריות אפשר לצפות לגלי עלייה של יהודי ארצות הברית? מתברר שהתשובה מורכבת. בעוד הסולידריות של יהודי ארצות הברית עם ישראל מהווה גורם _____ (מ-ש-ך) שלהם ארצה, חוסר ה _____ (ב-ט-ח) האישי הוא גורם דחייה עבורם.

11. (20 נקודות)

א. לפניכם רשימת מילים שמשמעותן המשותפת היא מקום.

מִרְפָּאָה, מִשְׁעוֹל, מְלוּנָה, מִבְּנָה, מוֹעֵצָה, מוֹסָד

בטבלה שלפניכם מיינו את המילים שברשימה על פי המשקל.

מקטל	מקטול	מקטלה

ב. בתשדיר פרסומת מטעם מערך הסייבר הלאומי שמטרתו להעלות את המודעות בנוגע להפצת מידע כוזב נאמר:

• "השתתפות מסייעת לאויב, ויכולה להדביק את כולנו!"

(1) כותבי התשדיר גזרו את המילה השתתפות במשקל נפוח.

מהו המשקל? _____

(2) המשקל של המילה סייע לכותבי התשדיר להעביר את המסר.

הסבירו קביעה זו באמצעות שימוש במונחים לשוניים. _____

ג. לפניכם צירופי מילים, ובהם שמות מודגשים.

• משמעות המאמר

• מענה מהיר

• מעשים פסולים

• בסיס רעיוני

(1) בטבלה שלפניכם מיינו את השמות המודגשים לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן גזירה סופי

(2) אחד מן השמות המודגשים בסעיף ג הוא צורת בינוני. הקיפו אותו.

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon